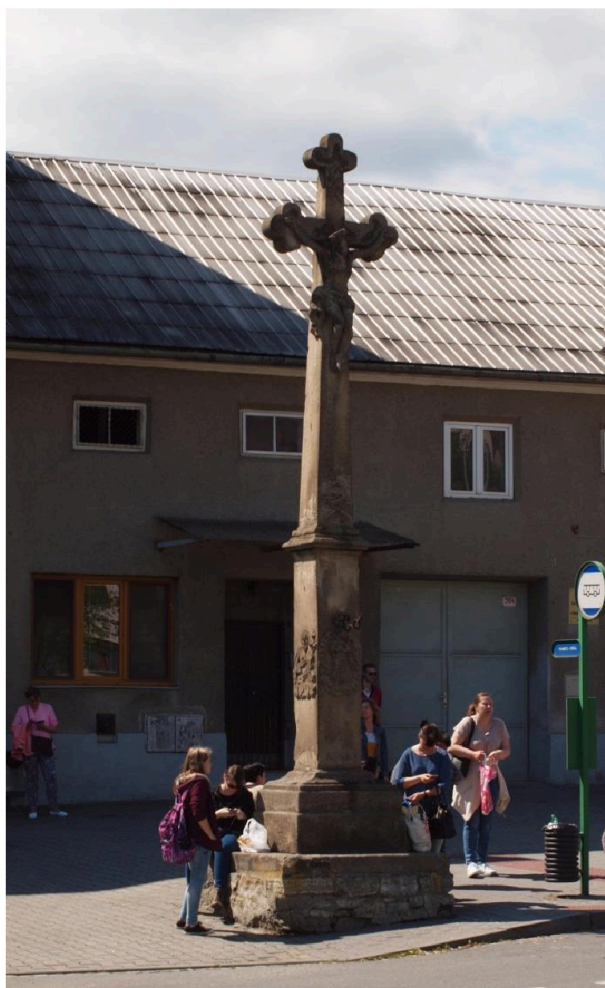

Návrh na restaurování – kříže v Hranicích

2019

Tento text a fotodokumentace jsou chráněny podle autorského zákona č. 89/1990 Sb. v úplném znění

Název památky: kříž na třídě 1. máje
Číslo památky: není prohlášeno za K. p. podle Zákona o státní památkové péči
Lokalita: Hranice, 49.5520036N, 17.7352092E
Vlastník památky: město Hranice

Popis památky

Kříž stojí na chodníku těsně u silnice. Základnu tvoří kamenný vyvýšený základ, vyzděný z lomového kamene, navrchu svázaný obvodovým hranolovým schodem. Na schodu odstupňovaný sokl a na něm štíhlý podstavec s reliéfy světců ukončený profilem. Na pravé straně je reliéf sv. Josefa, zepředu reliéf Panny Marie Bolestné v kruhu oblaků a na levé straně reliéf sv. Jana Křtitele. Zepředu je osazena kovaná konzola na věčné světlo. Na podstavci profilovaná stříška s okapnicí a na ní štíhlý vysoký jetelový kříž s korpusem. Na přední straně kříže je u jeho paty reliéf lebky s hnáty, a nad korpusem je výrazně erodovaný nápisový praporek bez zjevných písmen. Na hlavě Krista jsou dochované všechny tři paprsky svatozáře. Paprsky jsou kovové, silně zkorodované se zbytky zlacení. Materiál kříže je hrubozrnný místní pískovec s obsahem živců světle okrové barvy. Základ pod křížem je 160 x 160 cm, na nejvyšším místě cca 70 cm nad dlažbou. Spodní část kříže od schodu po římsu je 280 cm a vrchní část cca 380 cm. Celková výška cca 7 m. Barokní, bez datování.

Současný stav památky

Kříž se zřetelně naklání doleva a dopředu a příčina není zjevná. Spodní část podstavce a základu vypadá stabilně bez zjevných poruch a posunů. Základ je přespárován rozsáhlými plochami tvrdé cementové malty. Schody jsou částečně roztrhané, opravované betonem a dodatečnými kovovými kramlemi. Zadní schod (129 x 40 x 15 cm) chybí a je dobetonován. Základ a schody na jeho povrchu byly v minulosti zpevnovány touto radikální technikou a stav konstrukce pod betonovými opravami není zřejmý. Povrch kamene odpovídá předpokládanému stáří památky a projevují se na něm typická poškození. Jde zejména o znečištění prachovými a uhlíkatými depozity a drobnými biologickými nárůsty. Na povrchu kamene jsou lokální sádrovcové krusty a okolo nich typická vymytá místa, kde došlo k poškození povrchu kamene solemi. Místy se projevují povrchové tektonické trhliny odpadávání povrchových vrstev kamene pod nepropustnými povrchy. Kříž byl zřejmě v minulosti konzervován fluáty nebo podobným materiálem. Dochované tmely a opravy jsou z velmi tvrdých a nepropustných, tedy nevhodných materiálů. V předním schodu jsou dva otvory po kotvení neznámého prvku.

Poznámka

Bez celkové demontáže není možné komplexně posoudit stav spojovacích prvků a základu. Výrazné naklonění kříže v bezprostřední blízkosti frekventované zastávky je dobrým důvodem k revizi celé konstrukce.

Restaurátorský záměr

Restaurování bude zaměřeno na zachování hmotné podstaty památky ve výrazu přírodního kamene s patinou stáří. Zásah bude zahájen přeřezáním čepu kříže a celkovou demontáží. Po převozu do ateliéru a bude směřovat především k odbornému očištění povrchu kamene od nečistot a obnovení jeho paropropustnosti. Teprve potom bude možné povrch konsolidovat a restaurovat. Pokud se při procesu restaurování objeví výrazné barevné rozdíly na povrchu kamene, budou lokálně barevně upraveny tak aby památka působila celistvě.

Svatozář bude odborně demontována, očištěna, opatřena antikoročním nátěrem a pozlacena plátkovým zlatem. Po restaurování bude osazena zpět na místo.

Konzola na lampu bude narovnána, očištěna a opatřena antikorozním a černým vrchním nátěrem.

Navrhovaný postup restaurování

1. Demontáž kříže a odstranění betonového schodu
2. Oprava horní části základu
3. Biosanace
4. Prekonsolidace – zpevnění poškozených partií před čištěním
5. Očištění černých depozitů a nevhodných oprav
6. Revize a výměna spojovacích článků
7. Konsolidace – zpevnění celého povrchu před doplňováním
8. Doplnění – tmelení defektů a spár minerálním tmelem ve struktuře a barvě kamene
9. Restaurování a zlacení svatozáře
10. Restaurování konzoly
11. Barevné retuše
12. Zhotovení nového schodu
13. Montáž na opravený základ
14. Závěrečná hydrofobizace – dočasně omezí nasákavost povrchu kamene
15. Dokumentace akce

Navrhovaná technologie - použité materiály

Jedná se o vyzkoušené materiály, standardně používané při restaurování památkových objektů. Následující výčet je pouze orientační a bude upřesněn na základě zkoušek a postupu zvoleného po komplexním vyhodnocení všech aspektů důležitých pro průběh restaurování. Zkoušky a vzorky postupů před vlastní aplikací budou prováděny na pohledově neexponovaných plochách.

Čištění

technologie: opláchnutí vodou s regulovaným tlakem a nepřímým proudem, horkou párou, rotační čištění metodou JOS, mikrotryskání vhodným abrazivem

prostředky: čistící pasta CP IMESTA
Reiniger gel REMMERS

Odstranění barev

technologie: rozpouštění barvy chemickým prostředkem a opláchnutí vodou nebo párou

prostředky: Alkutex Abbaizer REMMERS
Dispersionentferner KEIM

Biosanace

aplikace: nízkotlaký postřík nebo nátěr

prostředky: Alkutex BFA REMMERS
Sanal TELURIA Skrchov
Sanatop Alga STACHEMA Kolín

Odstranění solí

technologie: omývání a zábaly demineralizovanou vodou

prostředky: buničina a destilovaná voda

zábaly odsolovacích malt

REMMERS

Odstranění tmelů a vysprávek

technologie: citlivě mechanicky po naměkčení

prostředky: špachtle, dláta, etanol, voda

Prekonsolidace a konsolidace

aplikace: nízkotlaký postřik nebo nátěr

prostředky: organokřemičité zpevňovače Funcosil steinfestiger 100 REMMERS

Funcosil steinfestiger 300 REMMERS

Injektáž trhlin a lepení

Paraloid B 72

RETENOL (epoxidové pryskyřice)

Doplňky, tmely a výplně

minerální tmely Funcosil grundiermortel REMMERS

Funcosil restauriermortel REMMERS

tmel vlastní konstrukce na bázi písků a bílého cementu

barvené anorganickými pigmenty BAYER

Armatury a čepy

nekorodující materiál, chromniklová ocel, sklolaminát

Hydrofobizace

aplikace: nízkotlaký postřik nebo nátěr

prostředky: Siloxanové hydrofobizační prostředky Funcosil SL REMMERS

IW 290 IMESTA

Antikoroziní ochrana

šopování zinkem

Zlacení

plátkové zlato 24 karátů

Práce budou provedeny a dokumentovány v souladu se zákonem o státní památkové péči.

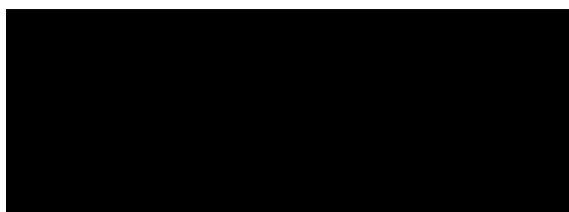

(držitel licence MK ČR pro restaurování nepolychromovaných sochařských uměleckých děl z kamene, umělého kamene, sádry a keramiky)

V Olomouci 19. 9. 2019

(držitel licence MK ČR pro restaurování nepolychromovaných sochařských uměleckých děl z kamene, umělého kamene, sádry a keramiky)

Fotodokumentace

